

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Seutuliike-ohjelma Toimeenpanon tilannekatsaus

Hyvinvointipäällikkö Merja Nordling

Seutuliike-ohjelma

- Tampereen kaupunkiseudulle valmistui vuonna 2019 Seutuliike-ohjelma, jonka tavoitteena on lisätä liikkumista ja vähentää paikallaanoloa Tampereen kaupunkiseudun kahdeksassa kunnassa.
- Erityisenä edistämiskohteena Seutuliike-ohjelmassa on **arkiliikkuminen**, kuten kävely ja pyöräily, tai vaikka toiminnallisen oppimisen menetelmät perusopetuksessa ja toisella asteella.
- Ohjelman tietopohja kerättiin yhdessä UKK-Instituutin kanssa.

Liikkumattomuuden hinta seudulla

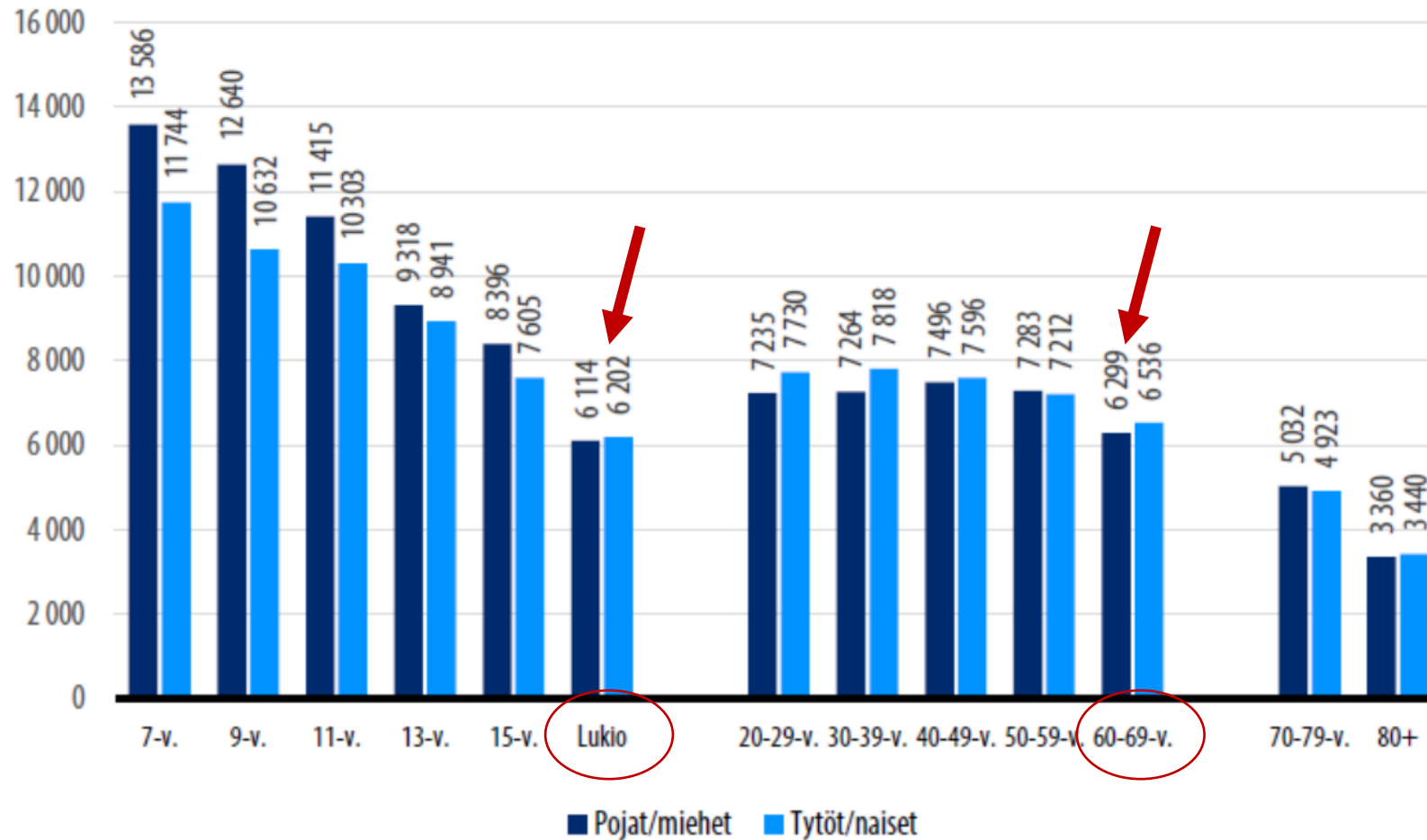

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Kunta	Liikkumattomuuden suorat kustannukset 2022	Liikkumattomuuden suorat kustannukset 2019	Kokonaiskustannukset yhteensä (suorat + epäsuorat) 2022
Kangasala	3 843 000 €	3 200 000 €	7 750 000 €
Lempäälä	2 370 000 €	2 200 000 €	5 113 000 €
Nokia	4 220 000 €	3 600 000 €	8 558 000 €
Orivesi	1 496 000 €	1 000 000 €	2 663 000 €
Pirkkala	2 072 000 €	1 800 000 €	4 256 000 €
Tampere	27 517 000 €	24 300 000 €	58 936 000 €
Vesilahti	466 000 €	500 000 €	964 000 €
Ylöjärvi	3 656 000 €	3 400 000 €	7 601 000 €
Yhteensä	45 640 000 €	40 000 000 €	95 841 000 €

Liikkumattomuudesta aiheutuvat suorat kustannukset ovat yhteiskunnalle kansansairauksista aiheutuneista terveyspalveluiden käytöstä ja lääkityksestä muodostuneita kustannuksia. Epäsuorat kustannukset muodostuvat työikäisen väestön työn tuottavuuden heikentymisestä sairauspoissaolojen, työkyvyttömyyseläkkeiden ja ennenaikaisten kuolemien seurauksena.

Askelten alamäki seudulla

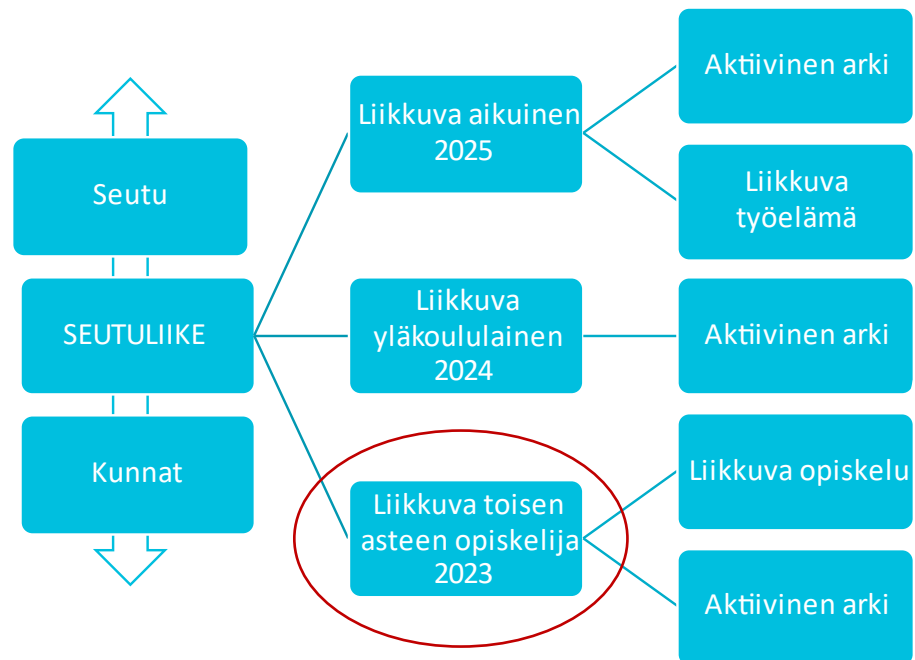

Seutuliike-ohjelman toimeenpano

- Seutuhallitus hyväksyi kärkihankkeet kokouksessaan 22.2.2023.

Kärkihankkeet 2023+

Miksi aloitus toisen asteen ikäluokasta?

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Toimenpide-ehdotuksia

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Kärkihanke I (2023-2024) LIIKKUVA TOISEN ASTEEN OPISKELIJA	Kehittämistoimet	Toimeenpanon vastuutaho	Tavoiteltu tulos	Aikataulu ja vaikutuksen arviointi
Liikkuva opiskelu	1. Seudullisen liikkuva opiskelu –verkoston kokoaminen	Seutuyksikkö, koulutuksenjärjestäjät	Yhteistyöverkoston perustaminen ja toiminta	Syky 2023, toiminnan arviointi ja seuranta
	2. Opiskelijaliikunta – tarjotin toiselle asteelle esim. KampusSport	Koulutuksenjärjestäjät	Tarjottimen ja toiminnan rakentaminen	Vuosi 2024, tarjonnan ja osallistumisen seuranta
	3. Liikkuminen huomioidaan osaamisen arvioinnissa	Koulutuksenjärjestäjät yhteistyössä opiskelijoiden kanssa	Opiskelijoilla on osaamisprofiilit ja liikkumista arvioidaan osaamisen osaamisalueena	Vuosi 2024+, liikkumisen osuus laaja-alaisten osaamisalueiden arvioinneissa
	4. Kampusalueiden kehittäminen liikkumiseen kannustaviksi ympäristöiksi	Kunnat ja koulutuksenjärjestäjät yhteistyössä opiskelijoiden kanssa	Kampusalueet kannustavat opiskelijoita liikkuvaan elämäntapaan	Vuosi 2024+, kysely opiskelijoille koulumatka- ja liikkumiskyselyn yhteydessä
Aktiivinen arki	5. Opiskelijalähtöinen aktiivinen arki – viestintäkampanja	Seutuyksikkö ja kunnat (Liikkujan viikon –teema)	Suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa nuorten some-kanavia hyödyntäen	Syky 2023, kampanjan onnistumisen arviointi
	6. Liikkujat –dialogi (opiskelijoiden ja päättäjien kohtaaminen)	Seutuyksikkö ja seutuhallitus	Järjestetään Erätaukomenetelmää hyödyntävä webinaari	Kevät 2024, palaute webinaarista

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Liikkuva toisen asteen opiskelija

Startti syksyllä 2023

Kangasala | Lempäälä | Nokia | Orivesi | Pirkkala | Tampere | Vesilahti | Ylöjärvi

Liikkuva toisen asteen opiskelija - verkosto

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

- Verkoston toiminta käyntiin syksyllä 2023.
- Verkostossa mukana lukioista ja Tredusta opettaja- tai rehtorijäsen sekä opiskelijajäsen.

”Keskeistä olisi **tehdä jotain toisin kuin tähän saakka on tehty**. Ryhmässä oltiin yksimielisiä siitä, että toisen asteen liikunnan edistämiseksi **keskeistä on koulun toimintakulttuurin muuttaminen kautta linjan liikkumista ja liikuntaa edistäväksi**. Vastuu ei voi olla liikunnanopettajilla tai muilla liikuntaa aktiivisesti edistävillä opettajilla.

”Ryhmässä keskusteltiin mm. liikunnallisista, toiminnallisista opetusmenetelmistä sekä maksuttomista liikuntatiloista opiskelijoille. Pyöräilyn edistämiseksi keskusteltiin suihkujen käyttömahdollisuuden viestimisestä opiskelijoille. Todettiin, että osa liikuntaa edistävistä mahdollisuuksista on jo olemassa, mutta niistä ei välttämättä olla **viestitty** riittävästi.”

Verkoston muistio 29.9.2023

Nuorten näkemyksiä lukiolaisten liikkumattomuuteen

- Alkusyksyllä 2023 kuultiin kaupunkiseudun nuorisovaltuustojen yhteistyöryhmän ja Liikkuva toisen asteen opiskelija -verkoston nuorten näkemyksiä siitä, miksi toisen asteen ikäiset nuoret liikkuvat vähän.
- Nuorten viesti oli, että lukiokoulutus on niin vaativaa, ettei aikaa jää harrastuksille. Osa nuorista kertoi laittaneensa "elämän pauselle" lukioajaksi ja keskittyvänsä vain opiskeluun.
- Toisaalta nuoret tunnistivat liikunnan ja arkiliikkumisen tärkeyden mm. jaksamista ja oppimista tukevana tekijänä.

Nuorten näkemyksiä arkiliikkumisen edistämiseksi

- Nuorten esittämiä keinoja liikkumisen edistämiseen kouluaikana
  - Taukojummat oppituntien aikana
  - Liikuntavälitunnit (esim. tanssi-, sähly- ja jalkapallovälitunnit, myös digitaaliset liikunnalliset pelit)
  - Hissien sulkeminen muilta kuin liikuntarajoitteisilta koulupäivän ajaksi
  - Koulujen kuntosalien vapaa käyttö kouluaikana ja sen jälkeen
  - Maksuttomat liikuntakerhot pitkillä välitunneilla ja koulupäivän jälkeen (myös vertaisohjatut)
  - Liikunnalliset leikkimieliset kisailut esim. välitunneilla.

Yhteistyökumppaniksi Hämeen Liikunta ja Urheilu ry (HLU)

- Tammikuussa 2024 käynnistyi yhteistyö Hämeen Liikunta ja Urheilu ry:n kanssa. HLU:lla oli kiinnostus yhteistyöhön kaupunkiseudun kuntien kanssa lasten ja nuorten liikkumisen edistämiseksi. Tavoitteita oli alusta alkaen kaksi:
  1. Yhteisen rahoitushakemuksen laadinta toisen asteen nuorten arkiliikkumisen edistämiseksi -> kielteinen rahoituspäätös.
  2. Liikkuva toisen asteen opiskelija -verkoston vetovastuun siirtäminen HLU:n lasten ja nuorten liikunnan asiantuntijalle
    - > HLU:n kautta toiminta vakiinnutetaan syksyllä 2024
    - > Toimenpiteitä edistetään pienemmällä panostuksella

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

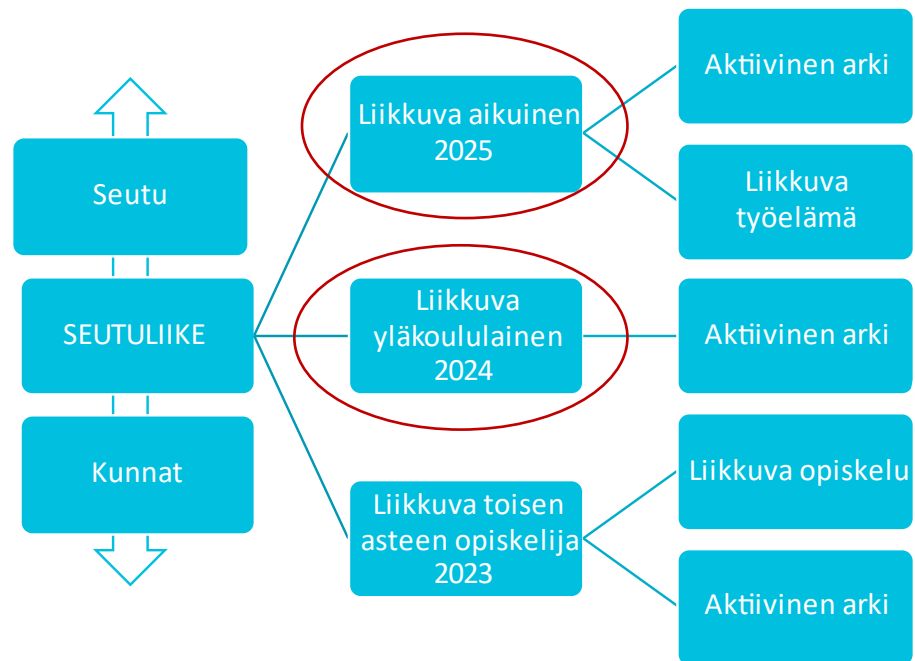
Seutuliike-ohjelman seuraavat askeleet

Kangasala | Lempäälä | Nokia | Orivesi | Pirkkala | Tampere | Vesilahti | Ylöjärvi

Toimeenpanosuunnitelma

Kärkihankkeet 2023+

Aikuisliikunnan edistäminen 2024–2025

- Seudullinen vapaa-aikatyöryhmä käynnisti aikuisliikunnan edistämisen kokonaisuuden suunnittelutyön syksyn 2024 aikana.
- Toiminta käynnistyy alkuvuonna 2025.
- Vapaa-aikatyöryhmä arvioi toimeenpano-ohjelmaan kirjattuja toimintoja ja tarvittaessa muokkaa toimenpiteitä vaikuttavuuden lisäämiseksi. Lisäksi kartoitetaan keskeisiä yhteistyökumppaneita.

Perusopetuksen yläkoululaisten liikkumisen edistäminen 2025–2026

- Seutuliike-ohjelmatyö käynnistyy syyslukukaudella 2025.
- Lukuvuoden 2024–2025 aikana selvitetään kuntien yläkouluissa käytössä olevat arkiliikkumisen ja liikunnan edistämisen käytännöt pohjana Seutuliike-ohjelman toimenpiteille.

Seutuliike-ohjelman toimeenpanoa seurataan seutuhallituksessa vuosittain

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Kiitos!

Kangasala | Lempäälä | Nokia | Orivesi | Pirkkala | Tampere | Vesilahti | Ylöjärvi